

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน บทบาทสำคัญของครู ได้แก่ การเป็นผู้กำหนดกระบวนการจัดการเรียนการสอน ตั้งแต่การวางแผนการสอน การจัดการเรียนการสอน และการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน กระบวนการจัดการเรียนการสอนดังกล่าวนี้ ควรดำเนินไปตามแนวทางที่วงการศึกษายอมรับและที่สำคัญยิ่งผลที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอน ต้องเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้กำหนดแนวทางการจัดการเรียนการสอนไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการเรียนการสอนต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ โดยส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับมาตราที่ 30 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่กล่าวว่า ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ

อีกทั้งในแผนการวิจัยทางการศึกษาในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติระยะที่ 6 ได้กำหนดขอบเขตเนื้อหาเพื่อการวิจัยที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาไว้หลายด้าน ด้านคุณภาพการศึกษา ข้อแรก (ข้อ 4.1) กำหนดไว้ว่า ควรวิจัยเชิงพัฒนาเกี่ยวกับการสอนของครู ตามหลักสูตร ข้อที่ 3 (ข้อ 4.3) กำหนดไว้ว่า ควรวิจัยเชิงพัฒนาเพื่อหาสาระและวิธีการเรียนการสอนให้ทันกับความก้าวหน้าทางวิชาการ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม (บุญชม ศรีสะอาด , 2546 , หน้า 12)

ดังนั้นการตื่นตัวของสถานศึกษาและผู้สอนในเรื่องการวิจัยในชั้นเรียนยิ่งทวีเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับครูผู้สอนมีภารกิจที่สำคัญด้านการจัดการเรียนการสอนยิ่งต้องส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ โดยถือว่าการเรียนการสอนกับการวิจัยในชั้นเรียนต้องดำเนินการควบคู่กันไป ในสถานศึกษา ดังคำกล่าวของพระธรรมปิฎก (2542 , หน้า24) ที่ว่าวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา และวิจัยเป็นส่วนประกอบสำคัญที่จะทำให้การศึกษา คือ การพัฒนามนุษย์ให้สมบูรณ์

การวิจัยในชั้นเรียนเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยพัฒนาการศึกษาเพราะการวิจัยในชั้นเรียนเป็นกระบวนการที่ครูศึกษาค้นคว้าเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบดำเนินการควบคู่ไปกับการเรียนการสอน โดยมีครูเป็นผู้ทำวิจัยและนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ สอดคล้องกับคำกล่าวของบุญชม ศรีสะอาด (2546 , คำนำ) ที่กล่าวว่า ครูอาจารย์ที่ทำหน้าที่พัฒนาผู้เรียน สิ่งสอนอบรมผู้เรียนให้มีความงอกงาม เกิดการเรียนรู้ มีคุณลักษณะตามวัตถุประสงค์ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำการศึกษาค้นคว้าวิจัย เพื่อแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติภารกิจ สร้างองค์ความรู้ อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยของครูอาจารย์นอกจากจะช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ให้หมดหรือเบาบางลง ช่วยพัฒนาการปฏิบัติภารกิจอย่างมีประสิทธิภาพ ได้องค์ความรู้ เทคนิควิธีที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนามนุษย์แล้ว ยังจะได้พัฒนาภูมิปัญญา อันเป็นการเรียนรู้ที่สำคัญและมีคุณค่า

นอกจากนี้การมีหรือเลื่อนวิทยฐานะของครูและบุคลากรทางการศึกษายังได้กำหนดเกณฑ์การประเมินวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ เชี่ยวชาญ และเชี่ยวชาญพิเศษ ให้มีรายงานการวิจัยในชั้นเรียนและนวัตกรรมที่ใช้แก้ปัญหาในชั้นเรียนประกอบการพิจารณาด้วยเช่นกัน ส่งผลให้การทำวิจัยในชั้นเรียนของครูและบุคลากรทางการศึกษามีความสำคัญเช่นเดียวกัน แต่ปัญหาที่พบคือ การวิจัยยังคงเป็นเรื่องที่ครูคิดว่ายากเกินกว่าศักยภาพของตนเอง ประกอบกับความคลาดเคลื่อนและความไม่เข้าใจอย่างชัดเจนเกี่ยวกับลักษณะและรูปแบบการวิจัยของครู จึงทำให้ครูได้รับรู้รับทราบแต่แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวิจัยที่ไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและการปฏิบัติจริงของครู ทั้งนี้เนื่องจากหลักสูตรที่ให้กรอบมรรคเรื่องการวิจัยเป็นลักษณะของวิจัยเชิงวิชาการที่มีหลักการวิจัยที่เคร่งครัด ส่งผลให้ครูมีทัศนคติต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนว่าเป็นเรื่องที่ยากและไกลตัว (บุญชา แสนทวี , หน้า 3)

จากความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียนดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยพบปัญหาประการหนึ่งที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งคือ ครูและบุคลากรทางการศึกษาขาดเครื่องมือในการประเมินความสมบูรณ์ ความถูกต้องของรายงานการวิจัยในชั้นเรียน ส่งผลให้รายงานการวิจัยในชั้นเรียนมีคุณภาพไม่ได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน ตลอดจนเพื่อให้การประเมินเป็นไปอย่างถูกต้องและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะสร้างแบบประเมินรายงานการวิจัยในชั้นเรียนที่พัฒนาจากการศึกษาเอกสารต่างๆ ผสมกับการสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ อีกทั้งผู้วิจัยจบการศึกษาระดับมหาบัณฑิตในวิชาเอกการวัดและประเมินผลการศึกษา จึงสนใจที่จะนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษานั้นมาประยุกต์ใช้ เพื่อให้แบบประเมินนั้นสามารถนำไปใช้ในการประเมินรายงานการวิจัยในชั้นเรียนอันจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อครูและบุคลากรทางการศึกษา และวงการศึกษารวมไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างแบบประเมินรายงานการวิจัยในชั้นเรียนของครูและบุคลากรทางการศึกษา
2. เพื่อหาคุณภาพของแบบประเมินรายงานการวิจัยในชั้นเรียนของครูและบุคลากรทางการศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขต ดังนี้

ขอบเขตด้านประชากร คือ ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียนได้แก่

1. ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีวิทยฐานะเชี่ยวชาญ หรือเชี่ยวชาญพิเศษและมีผลงานการวิจัยในชั้นเรียนเป็นที่ยอมรับของครูและบุคลากรทางการศึกษาและบุคคลทั่วไป
2. ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่จบการศึกษาระดับมหาบัณฑิตสาขาวิจัยและสถิติ การศึกษา และสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา

ขอบเขตด้านเนื้อหา

จะทำการศึกษารวบรวมประเด็นที่เกี่ยวกับการประเมินรายงานการวิจัยในชั้นเรียนของครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยยึดหลักการประเมินรายงานการวิจัยของเกียรตินาคา ศรีสุข ที่แบ่งประเด็นของการประเมินออกเป็น 4 ด้านคือ ประเมินส่วนนำของรายงานการวิจัย ประเมินส่วนเนื้อความของรายงานการวิจัย ประเมินส่วนท้ายของรายงานการวิจัย และประเมินส่วนอื่นๆของรายงานการวิจัย ผนวกกับการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญในการกำหนดรายการประเมิน/ตัวบ่งชี้ต่างๆ แล้วทำการสร้างแบบประเมินรายงานการวิจัยในชั้นเรียน โดยเป็นแบบประเมินคุณภาพของผลงานวิจัยที่ดูจากเล่มรายงานการวิจัยในชั้นเรียนเท่านั้น

ข้อตกลงเบื้องต้น

ผู้เชี่ยวชาญ เป็นผู้มีความรู้ความสามารถด้านการวิจัยในชั้นเรียนเป็นอย่างดี และสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นต่างๆในการพิจารณาคุณภาพของรายงานการวิจัยในชั้นเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

รายงานการวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง รายงานการวิจัยในชั้นเรียนฉบับสมบูรณ์และมีรูปแบบเป็นมาตรฐาน ซึ่งครูและบุคลากรทางการศึกษาใช้เป็นหลักฐานประกอบการมี/เลื่อนวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ เชี่ยวชาญ หรือเชี่ยวชาญพิเศษ

แบบประเมินรายงานการวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง แบบประเมินรายงานการวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้ประเมินด้วยตนเอง มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ใช้ประเมินใน 4 ประเด็นหลักคือ ประเมินส่วนนำของรายงานการวิจัย ประเมินส่วนเนื้อความของรายงานการวิจัย ประเมินส่วนท้ายของรายงานการวิจัย และประเมินส่วนอื่นๆของรายงานการวิจัย

คุณภาพของแบบประเมินรายงานการวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง แบบประเมินที่มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดในด้านดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญและด้านค่าความเชื่อมั่น

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้แบบประเมินรายงานการวิจัยในชั้นเรียนที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน
2. เป็นเครื่องมือสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาในการตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้องของรายงานการวิจัยในชั้นเรียนด้วยตนเอง
3. เป็นแนวทางในการสร้างแบบประเมินชนิดอื่นๆ